

Woon-werkverkeer: Ik kies en reis bewust

Deze bouwsteen is één in de reeks 'Woningcorporaties en duurzame mobiliteit', gemaakt in opdracht van de Provincie Zuid-Holland en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW).

Jos Thomaes, Green Mobility Partner
Marlou Boerbooms, Energieambassadeur

Waarom inzetten op duurzaam woon-werkverkeer?

Woningcorporaties zijn maatschappelijke organisaties met medewerkers die zich inzetten voor een maatschappelijke opgave om mensen met een minder dikke portemonnee betaalbare en goede huisvesting te bieden. Corporaties zetten in op de energietransitie, niet alleen om CO₂ te reduceren en vooral om de energielasten voor huurders betaalbaar te houden. Corporaties dragen bij aan het behalen van de doelstellingen in het Klimaatakkoord en hebben hierover nationale prestatieafspraken¹ gemaakt. Het Klimaatakkoord zet ook in op mobiliteit² met afspraken onder het motto 'Schoner, slimmer en anders'. Stimular berekent jaarlijks de gemiddelde CO₂-footprint en milieu-impact van de eigen bedrijfsvoering van woningcorporaties. Veertien woningcorporaties doen mee aan deze benchmark, zodat ze zich kunnen vergelijken met het branchegemiddelde. In 2021 werd meer dan de helft van de milieu-impact veroorzaakt door vervoer (zie *cirkelgrafiek Milieubarometer*)³. Dit aandeel is de afgelopen jaren flink gedaald als gevolg van thuiswerken, maar ook slimmer en schoner vervoer. De corporaties willen dit niveau vasthouden en maken mobiliteitsbeleid voor woon-werk en bedrijfsvervoer. Medewerkers willen ook graag zelf een steentje bijdragen en waarderen een goede regeling voor duurzaam woon-werkverkeer. Corporaties kunnen gebruikmaken van de stimuleringsregelingen⁴ niet alleen voor de eigen bedrijfsvoering maar ook voor woon-werkverkeer. Een goede regeling voor woon-werkverkeer kan medewerkers helpen overstappen naar deelmobiliteit of de fiets.

We zien steeds meer corporaties die het woon-werkverkeer gezonder en duurzamer maken. Zij laten zien hoe zij de huidige cao en cafeteria-model hiervoor inzetten en acties organiseren zoals 'Trap eens wat vaker naar je baas'. Sommige corporaties geven geen vaste maandelijkse vergoeding meer, maar faciliteren de reis die wordt gemaakt. Steeds meer corporaties bevoordelen bij de reiskostenvergoeding voor woon-werkverkeer de fiets- boven autokilometers. De leaseauto neemt af in populariteit en we zien meer bedrijfsfietsen en elektrische (deel)auto's. De auto wordt steeds minder vaak bevoordeeld ten opzichte van andere vormen van vervoer. In deze bouwsteen vind je een aantal mooie voorbeelden.

Milieugrafiek Woningcorporaties

Bron: Milieubarometer

1 <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2022/06/30/kabinet-sluit-nationale-prestatieafspraken-volkshuisvesting-met-aedes-woonbond-en-vng>

2 <https://www.klimaatakkoord.nl/mobiliteit>

3 <https://www.stimular.nl/samen-met-stimular/bedrijven-organisaties/benchmark-woningcorporaties/>

4 <https://magazines.rijksoverheid.nl/ienw/werkenaanduurzamemobiliteit/2019/01/index>

SUCCESVOLLE CORPORATIES DOEN DIT:

- Zij gaan in gesprek met de gemeente over oplossingen op maat;
- Zij kloppen voor hulp aan bij (overheids)organisaties die regionaal of provinciaal werken aan mobiliteit;
- Zij werken samen met bestaande (soms commerciële) initiatieven voor duurzame (deel)mobiliteit;
- Zij maken een communicatieplan over duurzame mobiliteitsoplossingen voor bewoners;
- Zij investeren zo min mogelijk in reguliere parkeervoorzieningen voor auto's;
- Zij kijken niet alleen naar oplossingen met (deel)auto's maar ook naar de fiets, scooter of OV;
- Zij investeren in voldoende brandveilige stallingen voor (e-)bikes, scooters en scootmobielen;
- Zij zorgen voor draagvlak binnen de eigen organisatie;
- Zij belonen medewerkers die willen fietsen, stimuleren (deel)mobiliteit en OV;
- Zij integreren duurzame mobiliteit binnen reguliere werkprocessen van bijvoorbeeld de HR-afdeling, projectontwikkeling, assetmanagement en buurtbeheer;
- Zij helpen duurzame mobiliteit simpel en leuk te maken;
- Zij schakelen daarvoor (externe) professionals in;
- Zij leren van andere corporaties en voorbeelden door de contactpersonen te benaderen die al eerder ervaring opdeden met een duurzame mobiliteit;
- Zij ervaren de voordelen van duurzame mobiliteit en dragen dat uit.

TIPS EN TRICKS VAN CORPORATIES

De belangrijkste tips die wij ophaalden bij de corporaties zijn:

- In elke organisatie vind je mensen die zich voor duurzaam woon-werk verkeer willen inzetten;
- Geef deze collega's de ruimte om een goede regeling te bedenken en anderen mee te nemen;
- Maak ook goede regelingen voor verhuiskosten, thuis- en online werken;
- Benut bestaande (deel)mobiliteitshubs ook voor medewerkers;
- Maak gebruik van digitalisering, zo kan een mobiliteitspas gelden voor OV buiten werktijd;
- Benut bestaande apps die het samen rijden naar werk makkelijker maken;
- Test nieuwe regelingen uit en leer van de ervaringen van collega's;
- Haal deskundigen in huis die de corporatie helpen de juiste keuzen te maken;
- Medewerkers kunnen voordeel behalen door de financiële regelingen die er zijn, biedt hulp;
- Integreer je regelingen in bestaande bedrijfsprocessen via de HR-collega's;
- Fietsen en lopen zijn gezond, pas dit in het werkritme in.

De belangrijkste tricks:

- Mobiliteit is geen corebusiness, hierdoor is er te weinig tijd en aandacht voor;
- Ga het wiel niet alleen uitvinden;
- Er zijn veel regelingen ter stimulering, het verzilveren daarvan kost tijd.

Uit de praktijk van corporaties

Voorbeeld Eigen Haard: ik kies en reis bewust

De meest duurzame reis is de reis die niet wordt gemaakt. Eigen Haard zet in op verkorten, veranderen en verschonen van de mobiliteit. Verkorten gaat over de bewuste afweging: is deze reis wel nodig? Veranderen gaat over de keuze van de manier van reizen. Kan deze autorit ook met fiets of het OV? Of kan ik met iemand samen reizen? Verschonen gaat over schonere autokilometers. Duurzamer, duidelijker, eenvoudiger en met meer keuzevrijheid voor de collega's. Dat is de basis voor het mobiliteitsbeleid van Eigen Haard.

In de vorm van een pilot is met een groep medewerkers ervaring opgedaan met de mobiliteitspas van Reisbalans. Na de pilot is in 2020 de definitieve stap gezet naar de mobiliteitspas voor alle medewerkers. Deze pas maakt verschillende vormen van vervoer mogelijk en biedt ook een platform om kilometers te declareren. Geen vaste maandelijkse vergoeding meer, maar als werkgever de reis faciliteren die wordt gemaakt. Reizen per trein, bus, tram, metro, OV-fiets en gebruik van een fietsenstalling kunnen met één pas. Dit maakt het reizen met OV en het declareren van kilometers veel eenvoudiger. Medewerkers kunnen de pas tegen betaling ook gebruiken voor privéreizen.

Eigen Haard heeft een pilot gedaan met elektrische fietsen. Naast de elektrische poolfietsen voor zakelijke ritten, konden medewerkers tijdelijk een elektrische fiets gebruiken voor woon-werkverkeer om hiermee ervaring op te doen. De pilot is omgezet in de mogelijkheid voor alle medewerkers om via een portaal van een leverancier met korting zelf een fiets aan te schaffen.

CONTACTPERSONEN

Annelies Burger, Eigen Haard: a.burger@eigenhaard.nl

Patricia Overberg, Eigen Haard: p.overberg@eigenhaard.nl

Voorbeeld Thuisvester: een fiets voor naar het werk

Thuisvester spant zich in om de CO₂ -uitstoot in 2025 met 40% te verminderen. Om dit te bereiken rijden de onderhoudsbussen en de bedrijfsauto's al enige tijd elektrisch. In september 2022 zijn er 10 elektrische deelauto's in gebruik genomen. Medewerkers die zakelijke afspraken hebben, kunnen via een app zo'n deelauto reserveren. Daarnaast zijn er ook 4 elektrische deel-fietsen beschikbaar voor zakelijke afspraken voor korte afstanden en aan een wijkbeheerder is een elektrische fiets ter beschikking gesteld. Thuisvester faciliteert op deze wijze in het duurzaam maken van zakelijk vervoer, waarbij het de bedoeling is dat de medewerker geen (nauwelijks) gebruik meer maakt van eigen vervoersmiddelen. Aan het einde van 2022 wordt geëvalueerd of het aantal, van zowel de deelauto's als de deelfietsen, toereikend is.

Om woon-werkverkeer te beperken, is er een goede thuiswerkregeling - wat natuurlijk de duurzaamste manier is. Daarnaast kunnen medewerkers aanspraak maken op een vergoeding om een elektrische fiets aan te schaffen. Medewerkers kunnen één keer per drie jaar een fiets aanschaffen voor € 1.500,-. Medewerkers betalen geen eigen bijdrage. In de zomer fietst de medewerker wat vaker dan in de winter. Afgesproken is daarom, dat de fiets gemiddeld 2 werkdagen per week (op jaarbasis) gebruikt moet worden voor woon-werkverkeer. Daarbij is één keer per week verplicht.

CONTACTPERSONEN

Niels Koeken, Thuisvester: n.koeken@thuisvester.nl

Lilly van Zundert, Thuisvester: l.vanzundert@thuisvester.nl

Voorbeeld Woonbron: zo reizen we!

Woonbron bevoordeelt in de vervoersregeling fietsen en Openbaar Vervoer boven autokilometers. Reizen met Openbaar Vervoer is gratis en om het makkelijk te maken, hebben medewerkers beschikking over een persoonsgebonden OV-kaart. Er is een fietsregeling, waarbij medewerkers tot € 1600,- van het aankoopbedrag van een (elektrische) fiets of scooter terugkrijgen. Per afgelegde kilometer op de fiets geldt een vergoeding van 0,30 netto (t.o.v. 0,19 per 'autokilometer'). Parkeerkosten bij een OV-punt worden vergoed. De regeling geldt voor nieuwe medewerkers. Bestaande medewerkers kunnen vrijwillig kiezen voor de genoemde vervoersregeling, en een vrij groot percentage deed dit al. De regeling is goed ontvangen door medewerkers.

CONTACTPERSOON

Hans Böse, Woonbron: hbose@woonbron.nl

Meer informatie

Werkgevers mogen helpen bij aanschaf van een fiets⁵

Een werkgever kan een fiets schenken aan de medewerkers. Dat is voor de werknemer het meest voordelig. De werkgever moet er rekening mee houden dat deze gift meetelt in de Werkkostenregeling. Vanaf 1 januari 2020 is de ruimte om belastingvrij te schenken beperkt tot 1,7% van het fiscaal loon van alle werknemers tot een loonsom van € 400.000 en 1,2% voor alles boven de € 400.000. Wordt er meer geschonken, dan betaalt de werkgever daarover 80% loonheffing. Als werkgever wil je binnen het maximum van de belastingvrije som blijven, anders wordt het wel een hele dure fiets!

5 <https://www.fietsersbond.nl/nieuws/kosten-leasefiets/>

Lening

Als werkgever kun je een lening aan je medewerker geven. Dat mag voor een (elektrische) fiets renteloos. De werknemer kan daarmee een fiets aanschaffen. De lening kan vervolgens via inhouding op het loon afbetaald worden. Een optie is om dat te doen via het verstrekken van een reiskostenvergoeding van € 0,21 per kilometer (voor zover dit nog niet gebeurt). Die mag belastingvrij gegeven worden.

Fiets ter beschikking stellen

Als werkgever kun je een fiets kopen en die aan je werknemer ter beschikking stellen. De werkgever blijft eigenaar van de fiets, de medewerker mag hem gebruiken. Vertrekt de medewerker, dan levert hij de fiets in, of neemt hij hem over tegen de waarde op dat moment. De bijtelling is 7% over de aanschafwaarde van de (elektrische) fiets. Bij uitsluitend zakelijk gebruik is er geen bijtelling.

Betaling uit overuren

Als een werknemer een fiets wil kopen en hij heeft daar geen geld voor, dan kan de werkgever die voor hem betalen. De kosten kun je verrekenen via het inleveren van over- of vakantie-uren. Voordelig voor de werknemer: die heeft het voordeel dat hij brutoloon omzet in geld zonder aftrek van belasting. Voor de werkgever kan deze manier nadelig uitpakken: de kosten van een fiets die op deze manier betaald wordt, moeten meegenomen worden in de werkkostenregeling. Als de ruimte daarvan al gevuld is door bijvoorbeeld een duur personeelsfeest, dan betaalt de werkgever 80% loonheffing over de aanschafkosten van de fiets.

Woningcorporaties en duurzame mobiliteit

Het inspiratieboekje 'Woningcorporaties en duurzame mobiliteit' is in 2022 geactualiseerd. We ontvingen vele nieuwe voorbeelden die wij hebben opgenomen in de reeks van bouwstenen. Het gaat om voorbeelden uit landelijke en stedelijke gebieden. Het inspiratieboekje en de reeks bouwstenen geven inzicht in wat corporaties aan duurzame mobiliteit kunnen doen. Zij zijn los van elkaar te lezen en wij zien dat corporaties die aan de gang gaan met duurzame mobiliteit het meest impact maken wanneer zij samenwerken met (commerciële) partijen. Een regierol vanuit de gemeente of Provincie helpt ook. Wij wensen jou lef en plezier om de mooie voorbeelden in de eigen praktijk te brengen. Wij horen graag hoe dat gaat en waar we kunnen helpen. Goed voorbeeld doet goed volgen!

Mobiliteit van de toekomst

We zien een toename van het aantal elektrische bedrijfsauto's maar minder groot dan wij verwachten. Corporaties stellen vaker bedrijfsfietsen en elektrische deelauto's beschikbaar. Er is meer keuze in elektrisch vervoer en de aanschafkosten zijn gedaald ten opzichte van 2019. De eerste corporaties kiezen voor microcars.

Naar een parkeernorm op maat

Het merendeel van de huurders bezit geen auto. Zij maken gebruik van andere vormen van betaalbaar vervoer. Corporaties investeren steeds minder in parkeervoorzieningen. De provincie Zuid-Holland heeft een maximale parkeernorm van 0,7 plekken in de nieuwe omgevingsverordening opgenomen voor alle nieuwbouw. Een lage parkeernorm kan mogelijkheden creëren voor deelmobiliteit. Een lagere norm draagt daarnaast bij aan betaalbaar wonen.

Woon-werkverkeer: Ik kies en reis bewust

Het voorbeeld van Eigen Haard is inmiddels standaard onderdeel van de bedrijfsvoering en door meerdere corporaties opgepakt. Medewerkers waarderen de mobiliteitspas en de stimulans om naar het werk te fietsen. Geen vaste maandelijkse vergoeding, maar een werkgever die de reis faciliteert die wordt gemaakt, wordt de praktijk. Steeds meer corporaties bevoordelen bij de reiskostenvergoeding woon-werk, fiets- boven autokilometers.

Bedrijfsauto's: deelmobiliteit ook voor huurders

Huurders hebben steeds meer fietsen en ook het aantal scooters en scootmobielen neemt toe. Corporaties investeren steeds meer in de stalling hiervan. Deelmobiliteit zoals Samen duurzaam op weg, waarin ook huurders gebruik kunnen maken van bedrijfsauto's kent eveneens navolging. Het delen van bedrijfsauto's is economisch aantrekkelijk voor de corporatie en voor de huurders.

Groene huisvesters

Het inspiratieboekje en de reeks bouwstenen zijn te vinden op de website van Groene Huisvesters <https://groenehuisvesters.nl/boekjes/>.

Colofon

De reeks 'Woningcorporaties en duurzame mobiliteit' is gemaakt in opdracht van de Provincie Zuid-Holland en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW).

Beeldmateriaal

Eigen Haard, Thuisvester, Stimular, Woonbron

Vormgeving

Provincie Zuid-Holland

Redactie

Marlou Boerbooms, marlou@energieambassadeur.nl

Jos Thomaes, j.thomaes@greenmobilitypartner.nl

December 2022